ముట్టడి

మూలం: కర్ట్ కుసెన్‌బర్గ్ • స్వేచ్ఛానుసరణ: ఎమ్. పార్థసారథి

తప్పం కట్టడం అలస్యమైందనే నెపంతో అజయగఢ దుర్గం మీద దాడిచేశాయి చక్రవర్తి సైన్యాలు. వేగులవాళ్ళద్వారా ఈ విషయం పసిగట్టిన అజయగఢ రాజు దీర్ఘకాల యుద్ధానికి సమాయత్తమై, అందుకు సరిపడిన ఆహార ధాన్యాలను కోటలోపలికి చేర వేసుకని, కోట తలుపులు మూయించేశాడు.

చక్రవర్తి సైన్యాలు కోట చుట్టూ బారులు తీరాయి. నలువైపులా రేగాలు పెలిశాయి. వాటి ముందరి నలని ఫిరంగులు అజయగఢ దుర్గం మెడలో హారంలా అందంగా కన్పించాయి

ఒక నెల రోజులు తలుపులు తెరుచుకుంటాయేమోనని నిరీక్షించాడు. ఈలోగా ఎట్లాగూ వాళ్ళ ఆహార నిలువలు క్షీణించి వుంటాయని వూహించి సైన్యాధిపతి దాడి ప్రారంభించాడు. మూడురోజులు ఎడతెరిపి లేకుండా ఫిరంగుళ్ళు గర్జించాయి. ఆ ధ్వనికి దిక్కులు పిక్కటిల్లేయి. అజయగఢ దుర్గపు ఒలవైన గోడలు వణికాయి. కాని ఎక్కడా ఒక్క పగులు కూడా కనిపించలేదు నాలుగో రోజ పదయాన సైనికులు మరింత ముందుకు వెళ్ళి కోటగోడలకు నిచ్చెనలు వేశారు. కాని అజయగఢ దుర్గపు రక్షక సైన్యాలు ఆ నిచ్చెనలను కూలగొట్టడానికి ఎంతోసేపు పట్టలేదు. అటునుంచి పడిన సలసల కాగే నీరు చక్రవర్తి సైన్యాలకు శవస్నానమైంది. ఆ తర్వాత శత్రువులకు జరిగిన ఈ పరాభవం సరిపోదేమోనన్నట్టుగా లోపల పడిన ఫిరంగి గుళ్ళన్నీ తిరిగి ఈవలికి విసిరేశారు చక్రవర్తి సేనల ఆట సాగలేదు.

"సరే. మరికొన్నాళ్ళు నిరీక్షిస్తాను. కాలం గడుస్తుంటే వాళ్ళ ఆహార నిల్వలు పూర్తిగా క్షీణిస్తే అప్పుడు వాళ్ళే కాళ్ళ బేరానికొస్తారు" అనుకున్నాడు సైన్యాధిపతి. అలా దీర్ఘ నిరీక్షణ ప్రారంభమైంది. కాని అలాగే శత్రుసైన్యాలకు విసుగెత్తించే నిరంతర నిరీక్షణ కూడా మొదలైంది. సైన్యాలు శిబిరాలు వదలకూడదు. యూనిఫారాలు విడవకూడదు. ఎప్పుడూ డ్యూటీలో నించోవాలి. అంతే. అలా రోజులతరబడి ఆ దుర్గంవైపు చూస్తూ నిలుచోవాలి. ఆ నిర్విరామ నిరీక్షణతో వారికి దుర్గం అంటేనే అసహ్యం పుట్టింది. ఎంతసేపని అలా చూడటం? ఒకరోజు కాదు. ఒక వారం కాదు. ఒక నెల కాదు. శాశ్వతంగా! క్రమంగా సైన్యాలలో క్రమశిక్షణ తగ్గింది ఆటకారితనం వచ్చేసింది. ఇప్పుడది యుద్ధంలాగాక వినోదంగా తయారైంది. కాలం గడపటంకోసం వాళ్ళ కొత్త ఆటలు, పనులు అలవాటు చేసుకున్నారు. కొందరు జంతువుల్లాగా అరవటం, ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు కేన్పులు తియ్యటం, తుమ్మటం, ధ్వన్యనుకరణ అలవాటు చేసుకున్నారు. శిబిరాల్లో దొంగతనాలు చేసి ఎవరు 'గజదొంగ' బిరుదు గెలుచుకుంటారో నని పోటీలు పెట్టుకున్నారు మరికొందరు ఆశువుగా కథలు, కవిత్వం చెప్పటం, సమస్యాపూరణం అలవాటు చేసుకున్నారు. దేశాలకు, జంతువులకు, చెట్లకూ మనుషుల పేర్లు పెట్టుకుని పిలుచుకున్నారు.

అలా విసుగే కాకుండా, కష్టాలూ, కడ

గండ్లూ కూడా మొదలైనాయి సైనికు లకు. వెంట తెచ్చుకున్న మద్యం ఎప్పుడో ఐపోయింది. ఆహార నిల్వలు నిండుకున్నాయి. జీతాలు రావటంలేదు. చక్రవర్తి వీళ్ళకు అత్యవసర వస్తువులు కూడా సరఫరా చెయ్యటం మానేశాడు.

అజయగఢ పౌరుల్ని మాడ్చి చంపాలనుకున్న సైన్యాలు యిప్పుడు మాడుతున్నాయి. రోగాని యింకా ఏ చడీ, చప్పుడూ లేదు. బైట ప్రపంచమే లేనట్లుగా వాళ్ళు లోపల హాయిగా బ్రతుకుతున్నారు!

పరిస్థితి తెలుసుకున్న అజయగఢ పౌరులు వీళ్ళను ఏడిపించటం మొదలెట్టారు. కోట గోడలనెక్కి మరీ మరం ఏడిపించేవారు విందులు చేసేవారు. ఇదీ సరిపోక, వాళ్ళు ప్రతిరాత్రి విందుల తర్వాత, 'దండెత్తి వచ్చిన సైన్యాధిపతికి అజయగఢ పౌరుల

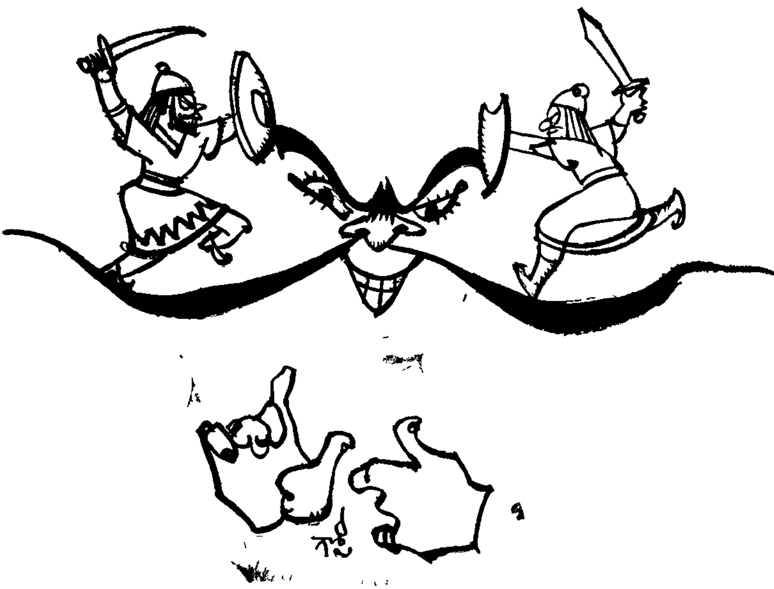

ప్రేమ కానుక' అంటూ వాళ్ళు తినగా మిగిలిన పదార్థాలు మూటకట్టి విసిరేసే వాళ్ళు. ఏం చేయాలో ఆ మూటే విప్పుకోవాలి. సైనికులు నిద్రపోతున్నప్పుడు అర్ధరాత్రి వేళ సైన్యాధిపతి రహస్యంగా ఆ మూట విప్పుకొని కాలే కడుపుకు అవే ఆరగించేవాడు. అలా మూట విప్పుకొని తింటున్నప్పుడు సైన్యాధిపతికి కోపం రాలేదని కాదు. అవకాశం వచ్చినప్పుడు కోట కింద సమాధి చేస్తాను అనుకునేవాడు. కాని ఏం చెయ్యాలో తెలియనప్పుడు అతను మాత్రం ఏం చెయ్యగలను చెప్పండి.

"మీరు ఆహారాది అత్యవసర సరఫరాలను కూడా నిలిపేస్తే ముట్టడి సాగటం అసాధ్యం" అని సైన్యాధికారి చక్రవర్తికి అర్జీ పంపుకున్నాడు.

"ఎప్పుడో ఒకసారి మెరుపుదాడి చేసి దుర్గాన్ని చేజిక్కించుకోవచ్చునే లో ఫర్లని వుళ్ళాగా మేపటానికి యిక్కడ డబ్బులేదు" అని చక్రవర్తినుండి శ్రీముఖం వచ్చింది

సైన్యాధికారికి ఏం చెయ్యాలో పాలుపోలేదు. తలుపులు మూసుకొని కూర్చున్న ఈ దుర్గాన్ని ఎలా పట్టుకోవటం? పైగా ఎన్ని నెలల ఆహార నిల్వలు దాచుకున్నా

అనిర్వచనం

నిజం తెలుసు
నీకూ, నాకూ—
రాత్రి బరువు మోయలేని గుండె
ఒంటరి నక్షత్రపు
కాంతి కిరణం వెనుక దాక్కుంది
కన్నీటి బరువుకు
కరిగిపోతున్న కాలం ముందు
జీవితం ఓ ధూళి పేటిక
తెరచినా మూసినా ఒకటే—
కాలానికి కవికి మధ్య యుద్ధంలో
నువ్వో రణోన్మత్త రాగ భేరివి
అందుకే
నిజం నీకూ నాకూ తెలుసు
కలల తుపాకులతో నిలచిన
కళ్ళ సైన్యానికీ తెలుసు—
అధర సుధారస స్పర్శతో
అదిరి ఆదమరచిన
అంతరంగపు అంతర్వాహినికీ తెలుసు
నిజం ఒక్కటే నిజం
మౌనానికీ ధ్యానానికీ తెలుసు —
కాళ్ళను కౌగిలించుకున్న
వెన్నెల అలలకూ తెలుసు—
దవ్వును దగ్గరచేసి
నవ్వుతూ పోయిన మల్లెగాలికీ తెలుసు
విశ్వపు కాగితంమీద
అనశ్వర భావాక్షయ అక్షరంగా
నిలచిన
అమృతాన్ని అరచేతిలో నిలిపిన
నిజం నీకూ తెలుసు—
నీకూ నాకు మధ్య నిజం
ఎప్పుడూ అనిర్వచనం

శైలకుమార్

ఒక రాత్రి అతడు మూట విప్పి, అందులోవున్న లడ్డు చిదిపితే అందులో ఒకచీటీ కన్పించింది. అది దుర్గపు కొత్వాల్ రాసిన లేఖ. రహస్యంగా ఎక్కడైనా కలుసుకొని యిరువైపులకూ లాభసాటిగా వుండే విషయాలు మాట్లాడుకోవాలని దాని సారాంశం. చక్రవర్తి మౌనంకన్నా శతృవుల ఆహ్వానం కొంతలో కొంత మెరుగనుకున్నాడేమో-అలా, సైన్యాలకు తెలియకుండా ఓ రహస్య స్థలంలో సమావేశం జరిపి కొన్ని నిర్ణయాలకు ఒప్పుకున్నాడు సైన్యాధిపతి. ఆ ఒప్పందంలో మొదటిది – ముట్టడి యిప్పుడున్నట్టుగా నిరంతరంగా, యింత తీవ్రంగా వుండక్కర్లేదు. రెండోది; సైన్యాలు యిరుగు పొరుగుల్లా కాపరం చెయ్యొచ్చు. అలా ఒప్పుకున్న పక్షంలో, సైన్యాలకు, చక్రవర్తి బాకీవున్న జీతం అజయగఢే చెల్లిస్తుంది. ఐతే సైనికులు కూడా వూరికే అలా తిని కూర్చోకుండా అజయగఢ అధిపతులు చెప్పినపనులన్నీ చెయ్యాలి. అజయగఢయే వాళ్ళక్కావలసిన యూనిఫారాలు అవీ సప్లయి చేస్తుంది. (వీటి ఖరీదు వాళ్ళ జీతంలో కోస్తారు) ఈ ఒప్పందం సైన్యాధిపతికి లాభసాటిగానే కనిపించింది. సైనికులకు జీతాలొస్తున్నాయని తెలియగానే, దూర ప్రాంతాలనుంచి వర్తకులు వచ్చి అక్కడే దుకాణాలు వేసుకున్నారు. భుక్తి కోసంసైన్యం అజయగఢలోకెళ్ళి పనిచెయ్యడం మొదలెట్టారు. అలాగే, అజయగఢ పౌరులుకూడా శిబిరాల్లోకొచ్చి చిన్నాచితకా పనులుచేసి డబ్బులు చేసుకునే వారు. పనిపాటలకూ, వంట చెయ్యటానికీ, బట్టలుతకడానికీ అజయగఢ స్త్రీలుకూడా కొందరు శిబిరాల్లో కొచ్చి వెళుతుండే వాళ్ళని ప్రచారంలోకి వచ్చింది. ఈ రాకపోకల్తో ఆ సైనికులకు, స్త్రీలకు పెళ్ళిళ్ళు కూడా స్థిరపడ్డాయంటే ఆశ్చర్యంలేదు. ఆక్రమణ, ఆక్రమిత జనాభాల కలయికలో యిప్పుడు కోపంలేదు. సరదావుంది. సంతోషంవుంది. వేడుకవుంది.

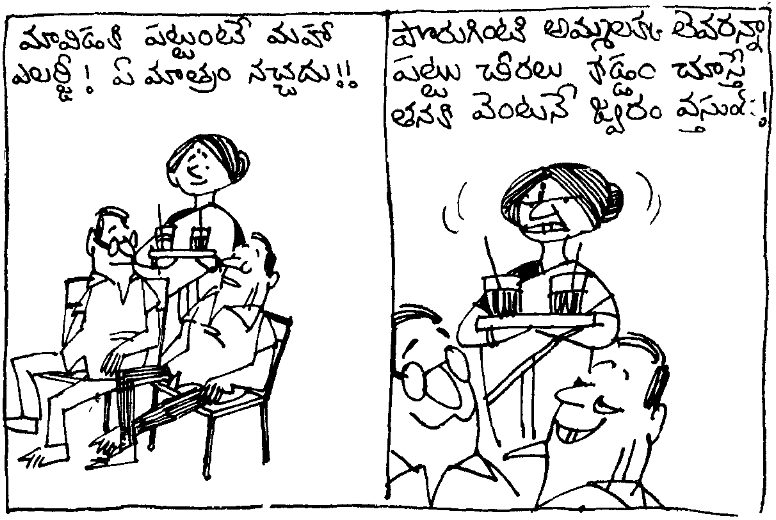

చక్రవర్తికి 'శుభ' వర్తమానం తెలియటానికి ఎంతో కాలంపట్టలేదు. తన సైన్యాలు అజయగఢ దుర్గంలోకి ప్రవేశించినందుకు చక్రవర్తి సంతోషపడే వాడేగాని అందుకోసం వాళ్ళే ఆయుధాలు ప్రయోగించారో అతడి కంతు పట్టలేదు ఇంకా విశదంగా వార్తలు సేకరించుకురమ్మని చక్రవర్తి ఒక్క రాయబారిని పంపాడు. అతడు ఒక అజయగఢ సుందరిని పెళ్ళి చేసుకొని అక్కడే స్థిరపడిపోయాడు. ఆ తర్వాత వచ్చిన రెండవ, మూడవ రాయబారులు కూడా యిలాంటిపనే ఏదో చేశారు. చివరికి నాల్గోవాడొకడు తిరిగి వెళ్ళి చక్రవర్తికి అసలు సంగతి విశదపరచాడు.

ఇన్నాళ్ళు నిరీక్షించిన చక్రవర్తికి ఓపిక లేదని అతని శత్రువులు కూడా అనలేదు. కాని ఎంతటి సహనానికైనా హద్దుంటుంది. చక్రవర్తి హుటాహుటిగా కొత్త సైన్యాధిపతిని యుద్ధానికి పంపించాడు. మొదటి వాడికి కాస్త గడ్డి పెట్టమని. ఈలోగా మొదటి సైన్యాధిపతి అజయగఢపు కొత్వాల్‌గా నూతన పదవీ బాధ్యతలు స్వీకరించాడు. కొత్త సైన్యాధిపతి ఆధిపత్యంతో సైన్యాలు బాగా సమీకరించాయి. కాని వాళ్లు పేలుస్తున్న ఫిరంగుళ్ళలో దాగి ప్రేమలేఖలూ, తినుబండారాలూ వున్నాయని అతడికి తెలియదు. అందువల్ల దుర్గం యింకా లొంగకపోవడం చూసి మరోసారి ఆశ్చర్య పడ్డాడు. (సైనికులు ఈ పని చెయ్యటానికి కారణం వుంది. ఇప్పుడు వాళ్ళకు రెండు జీతాలు వస్తున్నాయి)

ఒక మూడు నెలల నిరీక్షణ తర్వాత సైన్యాలు ముట్టడి విజృంభించాయి. మరోసారి నిచ్చెనలు వేశాయి. సైనికులు ధీర గంభీరంగా పైకెక్కారు. కోట లోపలి నుండి ఏ రకమైనా ప్రతిఘటనా లేక పోవటం చూసి సైన్యాధిపతికి ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఐతే, ఈ సైనికులు పైకెక్కి, తమ యూనిఫారాలు, కవచాలూ తీసేసి లోపలి వైపున నిరీక్షిస్తున్న తమ వాళ్ళను కౌగిలించుకున్నారు.

ఈ స్నేహ సౌభ్రాతృత్వానికి విస్తుబోయిన సైన్యాధిపతి చక్రవర్తికి ఈ విషయం స్వయంగా విన్నవించటానికి పయనమయ్యాడు. ★